

EUROPESE
REKENKAMER

NL

Rede

Brussel, 13 oktober 2016

Rede door Klaus-Heiner Lehne, president van de Europese Rekenkamer

**Presentatie van het Jaarverslag 2015 van de ERK
Commissie begrotingscontrole van het Europees Parlement (CONT)
Brussel, 13 oktober 2016**

**Alleen de uitgesproken versie geldt.
Alleen de uitgesproken versie geldt.**

ECA Press

Mark Rogerson – Woordvoerder T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Persvoorlichter T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxemburg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA) eca.europa.eu

Mevrouw de voorzitter,
Geachte vicevoorzitter Georgieva,
Geachte leden van het Europees Parlement,

Het is voor mij een grote eer om u dit jaar, al in de eerste maand van mijn eerste jaar als president van de Europese Rekenkamer, het Jaarverslag 2015 van de Rekenkamer te presenteren.

De gebeurtenissen sinds het einde van 2015 hebben de Europese Unie op haar grondvesten doen schudden en als gevolg daarvan is voor ons een periode van introspectie aangebroken. Iedereen stelt zich de vraag waarom zo veel burgers hun vertrouwen in het Europese project verliezen. Ik geloof dat een deel van het antwoord op deze vraag is dat onze burgers tot op zekere hoogte hun vertrouwen in ons, de Europese instellingen, hebben verloren. De EU staat de komende maanden en jaren voor de grote uitdaging om dat vertrouwen terug te winnen. En ik ben van mening dat de Europese Rekenkamer in dit proces een belangrijke rol zal spelen. Daarom wil ik de komende minuten vooruitkijken naar wat er moet gebeuren, en terugkijken op de bevindingen in ons verslag over 2015.

Dat er hervormingen nodig zijn, is duidelijk. En ongeacht de vorm die deze hervormingen krijgen, moeten zij een solide financiële basis hebben. Of de EU nu 28 leden heeft of 27, goed financieel bestuur blijft van even groot belang. Volgens de Rekenkamer zijn vier elementen van bijzonder belang.

Ten eerste moet de EU haar boekhouding goed op orde houden. De bevolking zal ons geen enkel vertrouwen kunnen schenken als zij niet gelooft dat wij haar geld op de juiste wijze beheren en goed bijhouden hoe wij dat doen.

De EU-rekeningen voor 2015 waren opgesteld in overeenstemming met internationale normen en geven op alle materiële punten een getrouw beeld. We konden daarom wederom een goedkeurend oordeel over de betrouwbaarheid ervan afgeven.

De geldbedragen die dit jaar en de komende jaren moeten worden betaald, zijn echter nog steeds zeer hoog. En de Commissie heeft geen kasstroomraming opgesteld die de komende zeven tot tien jaar bestrijkt. Een dergelijke raming zou belanghebbenden in staat stellen om te anticiperen op toekomstige betalingsverplichtingen en begrotingsprioriteiten. Zij zou er ook toe bijdragen dat het vertrouwen wordt hersteld. De Commissie heeft een stap in de goede richting gezet door een betalingsprognose voor de middellange termijn op te stellen.

Ten tweede moet de EU ervoor zorgen dat haar financiële regels correct worden toegepast.

De in- en uitgaande geldstromen van de huidige EU-begroting worden op de juiste wijze geregistreerd, maar bij de besteding van het geld worden nog steeds te veel fouten gemaakt, vooral in de lidstaten. Het geschatte foutenpercentage, waarmee het onregelmatigheidsniveau wordt gemeten, bedraagt 3,8 % voor de betalingen van 2015. Dit is bijna gelijk aan dat van de afgelopen jaren, maar blijft aanzienlijk boven onze materialiteitsdrempel van 2 %.

We stelden opnieuw de hoogste geraamde foutenpercentages vast bij uitgaven in het kader van "economische, sociale en territoriale cohesie" (5,2 %) en "concurrentievermogen voor groei en werkgelegenheid" (4,4 %). De administratieve uitgaven vertoonden het laagste geschatte foutenpercentage (0,6 %).

Het goede nieuws is dat corrigerende maatregelen door de autoriteiten in de lidstaten en de Commissie een positieve invloed op het geschatte foutenpercentage hadden. Anders zou dit meer dan 4 % zijn geweest.

Daarnaast beoordeelt de Commissie welke impact mogelijke toekomstige corrigerende maatregelen op 2015 kunnen hebben.

Maar hoewel de Commissie stappen heeft gezet om haar beoordeling van de risico's en van de impact van corrigerende maatregelen te verbeteren, is er nog ruimte voor verbetering.

Het zou een lovenswaardige prestatie zijn als er voldoende geld wordt teruggevorderd om het foutenpercentage onder de twee procent te brengen. Maar we geloven nog steeds dat voorkomen beter is dan genezen.

Voor de Europese belastingbetaler zou het veel beter zijn als de Commissie en de lidstaten meer geld direct goed zouden besteden, waardoor zij zich de tijd, moeite en kosten kunnen besparen die nodig zijn om het geld terug te vorderen nadat er fouten zijn geconstateerd.

Indien de Commissie, de autoriteiten van de lidstaten of de onafhankelijke controleurs alle beschikbare informatie hadden benut, hadden zij een aanzienlijk deel van de fouten kunnen voorkomen, of ontdekken en corrigeren voordat de desbetreffende betalingen werden gedaan.

Uit onze resultaten blijkt ook dat het aantal fouten kan worden verminderd door de opzet van uitgavenprogramma's te verbeteren.

Een van de belangrijkste factoren die van invloed zijn op het foutenpercentage is het verschil tussen het risico van vergoedingsregelingen, waarbij de EU kosten voor subsidiabele activiteiten vergoedt op basis van declaraties van de begunstigden, en dat van rechtenregelingen, waarbij betalingen afhankelijk worden gemaakt van de vraag of er aan de voorwaarden is voldaan. Het foutenpercentage voor vergoedingsregelingen is met 5,2 % meer dan twee keer zo hoog als de 1,9 % voor rechtenregelingen.

Mensen kunnen een systeem dat zij niet begrijpen niet vertrouwen. Als de opzet van uitgavenprogramma's wordt verbeterd, zullen er minder fouten worden gemaakt en kunnen mensen de regelingen met meer vertrouwen gebruiken.

Mevrouw de voorzitter, geachte leden,

In een tijd waarin welvaart niet als vanzelfsprekend mag worden beschouwd, moeten onze burgers erop kunnen vertrouwen dat elke euro die namens hen wordt uitgegeven, direct goed en met maximaal effect wordt besteed.

Dit betekent ook dat we ervoor moeten zorgen dat er voldoende middelen kunnen worden gestoken in de overeengekomen beleidsprioriteiten, waarbij er ook genoeg reserves zijn om het hoofd te kunnen bieden aan een crisissituatie. In de huidige situatie zijn beide voorwaarden moeilijk te realiseren.

Daarom sprak mijn voorganger over de noodzaak van een "geheel nieuwe aanpak".

Het is nog te vroeg om te zeggen of en wanneer deze realiteit zal worden. Maar de tussentijdse evaluatie van de huidige uitgavenplannen hebben wij al wel gezien.

Zij bevat een aantal wetgevingsvoorstellen om de begroting flexibeler te maken en de financiële regels te vereenvoudigen. De Rekenkamer zal te zijner tijd haar advies over de voorstellen uitbrengen.

Wij zijn ingenomen met de aandacht voor resultaten, waartoe de Europese Commissie nogmaals heeft opgeroepen. Maar de dimensie van kosteneffectiviteit ontbreekt nog, en daarmee ben ik bij het derde element van goed financieel bestuur aangekomen.

Onze burgers willen en verwachten dat de EU de kosteneffectiviteit waarborgt. Zij moeten het gevoel hebben dat ze meer waar voor hun geld krijgen dan hun eigen nationale autoriteiten alleen hadden kunnen bewerkstelligen.

Maar waren de EU-projecten in 2015 kosteneffectief? Waren de doelstellingen ervan van meet af aan realistisch? Waren de kosten redelijk (waarbij "redelijk" moet worden gedefinieerd aan de hand van een duidelijke benchmark)? Was het programma of project goedkoper of duurder dan wanneer het op een ander overheidsniveau zou zijn beheerd?

Op deze vragen is geen eenvoudig antwoord te geven totdat de juiste verslagleggingsregelingen worden ingevoerd.

Dit jaar besteden wij bijzondere aandacht aan de uitdagingen waarvoor de Commissie zich gesteld ziet bij de verslaglegging over de resultaten van de Horizon 2020-uitgaven voor onderzoek en innovatie.

Hoewel we constateerden dat er bij Horizon 2020 sprake was van verbeteringen in vergelijking met het zevende kaderprogramma, wordt de Commissie nog steeds beperkt in haar vermogen om de prestaties van het programma te monitoren en er verslag over uit te brengen. De koppelingen tussen de tien nieuwe politieke prioriteiten van de Commissie en die van het strategisch kader van Europa 2020/Horizon 2020 moeten verder worden verduidelijkt. Dit gebrek aan duidelijkheid kan ook gevolgen hebben voor andere EU-activiteiten.

Er is enige vooruitgang geboekt op het gebied van de indicatoren die door de Commissie worden gebruikt om de prestaties te meten, maar er zijn nog steeds tekortkomingen. De directoraten-generaal van de Commissie moeten de beheersdoelstellingen ook beter ontwikkelen.

Ook hier zijn wij ingenomen met de oproep van de Commissie in de tussentijdse evaluatie tot een eenvoudiger en meer geïntegreerde verslaglegging over de tenuitvoerlegging en het beheer van de EU-begroting.

Dat bevelen wij al een aantal jaren aan.

Wij hebben ook gezegd dat er meer maatregelen moeten worden genomen wanneer er geen kosteneffectiviteit wordt gerealiseerd.

Nu eindigt het verhaal op het moment dat al het geld in overeenstemming met de regels is uitgegeven en correct is verantwoord. Maar dat zou niet zo moeten zijn.

In plaats van het halen van uitgavenstreefcijfers en het voorkómen van inbreuken op de regels zijn er echte prikkels nodig om kosteneffectiviteit te bereiken.

Want zelfs als al het geld kan worden verantwoord en alle regels zijn nageleefd, is dat nog geen garantie dat de door de EU gefinancierde projecten kosteneffectief zullen zijn.

Als mensen niet kunnen zien of het systeem voor hen werkt, kunnen wij niet van hen verwachten dat zij het vertrouwen.

Zij moeten tastbare resultaten zien en ook welke middelen zijn besteed om die te verwezenlijken. Dit verband, de waarde die wordt gecreëerd door het geld uit te geven, moet veel duidelijker worden gelegd.

Mevrouw de voorzitter, geachte leden,

Vertrouwen vereist ook transparantie en zekerheid, en deze aspecten vertegenwoordigen het vierde element van goed financieel bestuur.

De Commissie moet over de juiste zaken verslag uitbrengen aan het Parlement en aan het publiek, en wat zij rapporteert, moet goed worden getoetst en aan een onafhankelijke controle worden onderworpen.

Het toenemende gebruik van financieringsinstrumenten die niet rechtstreeks uit de EU-begroting worden gefinancierd en ook niet door ons worden gecontroleerd, vormt echter een groter risico voor de verantwoordingsplicht en de coördinatie van EU-beleid en -activiteiten.

Onze controles verschaffen niet alleen onafhankelijke zekerheid, zij bieden ook de gelegenheid om aanbevelingen te doen om het financieel bestuur van de EU te verbeteren.

Een groot deel van onze aanbevelingen wordt door de Commissie aanvaard en uitgevoerd.

Maar hoewel men redelijk op de hoogte is van onze aanbevelingen aan de lidstaten, varieert het niveau van de formele follow-up enorm. Als gevolg daarvan zien wij op nationaal niveau slechts bescheiden tekenen van veranderingen in beleid en in de praktijk.

Mevrouw de voorzitter, geachte leden, het financieel beheer van de EU moet worden verbeterd. De EU moet de juiste hervormingen doorvoeren en wel op korte termijn.

Het moment waarop er beslissingen moeten worden genomen, komt snel dichterbij. Wij zullen onze opmerkingen en suggesties over de voorstellen van de Commissie presenteren en wij kijken ernaar uit om deze verder te bespreken.

Om voor de EU een financieel systeem op te kunnen zetten waarmee wij het vertrouwen van onze burgers kunnen terugwinnen, moeten de EU-instellingen samenwerken. Ik ben ervan overtuigd dat wij dat kunnen.